

Federal Mahkeme Kararları

Çev: Alpay HEKİMLER*

Federal Mahkeme Kararları

Karar Tarihi: 9.7.2020

Sayısı: 1 BvR 719/19, 1 BvR 720/19

Amazon şirketi, işyerine ait otopark alanında gerçekleştirilen grev eylemlerini kabul etmek durumundadır.

Özü:

Toplu iş sözleşmesi kapsamına girmeyen Amazon'un şubeleri, araç otoparklarında gerçekleştirilen grev eylemlerini, tam olarak da toplu iş sözleşmesi kapsamında olmamaları sebebiyle, kabul etmek durumundadırlar. Bu yönde gerçekleştirilen eylemler ile mülkiyet ve teşebbüs hakları sınırlandırılmamakta, çünkü sendikalar bu yolla, Anayasa'nın 9.maddesinin 3.fıkrası ile teminat altına alınmış olan hakların, çalışanlar tarafından kullanılabileceğini onlara anlatma imkanına sahip olmaktadır.

Olay:

Toplu iş sözleşmesi kapsamına girmeyen davacı iki şubede, 2014/2015 yılından beri sendika tarafından yürütülen grevler meydana gelmektedir. Sendikanın bu grevler ile amaçladığı, perakende sektöründe bağitlanmış olan toplu iş sözleşmesinin bu şubelerde de tanınmasını sağlamaktır. Grev eyleminin uygulanacağı günlerde, sendikaların temsilcileri, mesai başlamadan önce greve katılım sağlayacak olan işçilerle birlikte oldukça büyük ölçeklere sahip olan işyerinin otoparkında toplanmışlardır. Araç otoparkı, işyerinin ana girişinin tam karşısında bulunmaktadır. Bu otopark neredeyse tüm çalışanlar tarafından kullanılmaktadır. Grev eylemine katılmak istemeyip çalışma arzusunda olan işçilerde, otoparkta toplanmış olan işçiler arasından geçmek durumunda kalmışlardır. Greve katılmayan işçiler için ayrıca bir grev yolu oluşturulmamıştır.*

Federal İş Mahkemesi, grev eylemlerinin kabul edilmek zorunda olduğuna ilişkin karar vermiştir (BAG v. 20.11.2018 – 1 AZR 12/17, BAG v.20.11.2018 – AZR 189/17, ArbRB 2019, 105 [Grimm]). Federal Anayasa Mahkemesi, Anayasaya aykırılık gerekçesi ile açılan bu davanın reddine karar vermiştir.

* Prof. Dr. Namık Kemal Üniversitesi, Öğretim Üyesi

* ÇN: Grev yolu (Streikgasse), greve katılmayan işçilerin, greve katılanlar arasından bir temas ve müdahale olmadan, işlerini ifa edebileceklere yere rahatlıkla ulaşmasını sağlayan yol olarak tanımlanmaktadır.

Gerekçe:

İhtisas mahkemesi tarafından verilmiş olan kararın kusurlu bir yönü bulunmamaktadır. Federal İş Mahkemesi, kararında isabetli bir şekilde, Anayasa'nın 14.maddesinin 1.fıkrasında teminat altına alınmış olan mülkiyet hakkına ve 12.maddenin 1.fıkrasında teminat altına alınmış olan teşebbüs özgürlüğüne vurguda bulunmuştur. Federal İş Mahkemesi, yine isabetli bir biçimde Anayasa'nın 9.maddesinin 3.fıkrası hükmü doğrultusunda, işletmelerin negatif koalisyon özgürlüğüne de vurguda bulunmamıştır ki, bu hak bir koalisyonu oluşturmama, bir koalisyondan uzak kalmayı veya bir koalisyondan ayrılma hakkını kapsamaktadır.

Grevin amacı, Amazon'un bir işveren sendikasına üye olmasına yönelik gerçekleştirilmemiştir. Amaç, işkolunda bağtlanmış olan toplu iş sözleşmesinin kabul ettirilmesi olmuştur. Bu bağlamda, negatif koalisyon özgürlüğü, koalisyonların eylemlerine tümünden muhatap olunmamasını kapsamamaktadır.

Federal İş Mahkemesi, kaynağı Anayasa'nın 9.maddesinin 3.fıkrasını oluşturan sendikaların haklarını, özelliklede toplu iş sözleşmesi bağtlama, iş mücadelesi araçlarına başvurma ki, bunlar içinde özellikle de grev hakkı yer almaktadır, uygun bir biçimde tarafların hukuki durumlarını dikkate alarak değerlendirmede bulunmuştur. Sendikalar, kaynağı Anayasa'nın 9.maddesinin 3.fıkrası olan haklarını uygulayabilmelidirler. Bu haklar arasında, fiilen işbaşı yapmadan önce işçilerle bireysel düzeyde temasa geçmeleri ve onların greve katılım sağlamaları konusunda mobilize edilme faaliyeti de yer almaktadır. Bu nedenle, ortaya çıkan kısıtlamalar işveren tarafından, dava konusu olayda Amazon tarafından kabul edilmek zorundadır.

Federal İş Mahkemesi vermiş olduğu kararıyla, bir grev yolunun oluşturulmamış olunması gerekçesiyle işveren Amazon'un mülkiyet hakkını, sendikanın sahip oldukları temel hakların gerisinde bırakmamıştır. Çalışmak isteyen işçiler, grev eylemine rağmen otoparkın büyüklüğü dikkate alındığında, araçlarını park edip işbaşı yapabilmeleri konusunda engellenmemişlerdir.

Federal Mahkeme Kararları

Karar Tarihi: 19.06.2020

Sayısı: 1 BvR 842/18

Grev kırıcı olarak, ödünç iş ilişkisi kapsamında istihdam edilen işçilerin çalışmasının yasaklanması, Anayasa'ya uygundur.

Özü:

Ödünç İş İlişkisi Kanununun 11.maddesinin 5.fıkrası hükmü gereğince, grev kırıcı olarak, ödünç iş ilişkisi kapsamında işçilerin istihdam edilmesinin yasaklanmış olması, Anayasa'ya uygundur. Gerçi bu yolla işverenler, iş mücadelesi araçlarının seçimi konusunda sınırlandırılmaktadırlar, ancak bu sınırlandırılma haklı bir gerekçeye dayanmaktadır. Çünkü grev kırıcıları olarak, ödünç çalışan işçilerin istihdamı, sendikaların haklarının sınırlandırılmasına neden olmuştur. Bu yönüyle getirilmiş olan bu hüküm, taraflar arasında bir dengenin kurulması yönünde hizmet etmektedir.

Olay:

Eğlence sektöründe faaliyet gösteren davacı işveren 2017 yılında, Ödünç İş İlişkisi Kanununun 11.maddesinin 5.fıkrasında düzenlenmiş olan grev kırıcı yasağının iptali için dava açmıştır. Bu hükme göre, ödünç alan işveren, bir grev kararından dolayı doğrudan etkilenmekteyse, buradaki işyerlerinde ödünç işçi istihdamını yasaklamaktadır. Davacı, açmış olduğu davasıyla yasanın bu hükmünün iş mücadelesi araçları arasından seçim yapma hakkının kısıtlanmakta olduğunu ve bu yönüyle de Anayasanın 9.maddesinin 3.fıkrası ile teminat altına alınmış olan koalisyon özgürlüğü hakkının ihlal edilmiş olduğunu, iddia etmiştir.

Federal Anayasa Mahkemesi, davanın reddi yönünde karar vermiştir.

Gerekçe:

Ödünç İş İlişkisi Kanununun 11.maddesinin 5.fıkrası, Anayasa'nın 9.maddesinin 3.fıkrasındaki hükmü ile çelişmediğinden ötürü, Federal Anayasa Mahkemesi, toplu iş sözleşmesine taraf olamayan davacı işverenin, bireysel olarak Anayasa'nın 9.maddesi 3.fıkrasının korumasından yararlanıp yararlanamayacağı ve iş mücadelesi aracı olarak, grev kırıcısı olarak ödünç çalışan işçilerin kullanıp kullanılmayacağını, değerlendirmemiştir.

Koalisyon özgürlüğü, şüphesiz temel haklar arasında sayılmaktadır. Ancak bu hak da, diğer temel haklar gibi, diğer amaçlar kapsamında Anayasa'ya uygun bir biçimde kanun yoluyla sınırlandırılabilir. Ödünç İş İlişkisi Kanununun 11.maddesinin 5.fıkrası hükmü, yasa koyucuya tanınmış olan sınırlar içerisinde düzenlenmiş olup, düzenlenme amacı da uygundur.

Ödünç işçi kullanımını yasaklayan bu hüküm ile işverenler, grev ile mücadele etme yolundaki araçları kısıtlanmaktadır. Ancak bu düzenleme işyerinde genel olarak ödünç işçi istihdamını değil, sadece doğrudan veya dolaylı olarak grev kırıcı olarak istihdamlarını yasaklamamaktadır. Yasa koyucu tarafından belirlenmiş olan, ödünç iş ilişkisi kapsamında istihdam edilen işçilere uygun çalışma koşullarının yaratılması ve işleyen bir toplu sözleşme özerkliği sisteminin korunması hedefi, sağlanmış olunmaktadır.

Yasa koyucunun bu yönde bir düzenleme getirmeden önce, ödünç çalışan işçiler yoğun bir biçimde grev kırıcısı olarak çalıştırılmışlardır. Bu yöndeki eylemler, iş mücadelesi sırasında dengelerin önemli ölçüde işçi sendikaları aleyhine bozulmasına neden olmuştur. Grev sırasında, ödünç işçi istihdamı yönünde bir yasağın bulunmaması halinde, grev kırıcısı olarak dış kaynak kullanımı sebebiyle grevin etkinliği neredeyse tamamen ortadan kalkmış olacaktır. Bu sebeple Ödün İş İlişkisi Kanununda yer alan 11.maddenin 5.fıkrası hükmü, toplu iş sözleşmesi partnerler arasındaki dengenin yeniden kurulmasına hizmet etmektedir.

Köln Vergi Mahkemesi

Karar Tarihi: 18.02.2020

Sayı: 1 K 1309/18

Doktora tez ödülü olarak verilen para ödülü gelir vergisine tabi midir?

Özü:

Federal Vergi Mahkemesi dava tarihine kadar, üniversitede çalışan bir akademisyene Doktora Tez ödülü olarak verilen para ödülünün vergilendirilip vergilendirilmemesi gerektiğine ilişkin bir hüküm vermemiştir. Bu nedenle temyiz yolu açık bırakılmıştır.

Olay:

Davacı, 2011 ile 2015 yılları arasında bir Üniversitede, belirli süreli iş sözleşmeleri kapsamında, yarı zamanlı asistan olarak istihdam edilmiştir. Asistan olarak yerine getirmiş olduğu faaliyetlerin yanında, doktora tezinin yazımını gerçekleştirmiştir. Davacı, Doktor tezi için 2016 yılında parasal bir ödül kazanmıştır. Davacı, Vergi Dairesine 2016 yılı için vermiş olduğu Gelir Vergisi Beyannamesinde, para ödülünü çalışma karşılığı olmayan gelir olarak beyan etmiştir.

Davacı, Gelir Vergisi Kanununun 19.maddesinin 1.fıkrası hükmü uyarınca para ödülünün, ücret olarak değerlendirilemeyeceği görüşünden hareket etmiştir. Çünkü bu ödülün ekonomik bir faaliyet karşılığında bir gelir oluşturmadığı ve de aynı zamanda bir iş görme borcunun karşılığında alınmadığını ifade etmiştir. Bu ödülün kendisine gerçekleştirmiş olduğu araştırma faaliyetlerinin sonuçlarının bir taktiri olarak verildiğini dile getirmiştir.

Vergi Mahkemesi davanın reddine karar vermiş, ancak bu alandaki hukuksal boşluğu gidermek amacıyla Federal Vergi Mahkemesi nezdinde temyiz yolunu açık tutmuştur.

Gerekçe:

2016 yılına ait iptali istenen Gelir Vergisi Tahakkuk Belgesi hukuka uygundur. Vergi Dairesi, yasaya uygun bir biçimde, Doktor Tez Ödülü olarak verilen para ödülünü çalışma karşılığı olmayan gelir olarak, Gelir Vergisi Kanununun 19.maddesinin 1.fıkrası hükmü uyarınca vergilendirmiştir.

Gelir Vergisi Kanununun 19.maddesinin 1.fıkrası hükmü uyarınca ve Uygulama Yönetmeliğinin hükümlerine göre, çalışma karşılığı olmayan gelirler tanımlanmıştır. Bunlar arasında ödüller de yer almakta olup, bunlar vergiye tabidirler.

Ancak şimdiye kadar Federal Vergi Mahkemesi, bilim adamları için verilen Doktora Tez Ödüllerinin de vergiye tabi olup olmadıkları konusunda bir karar vermemiş olduğundan ötürü, bu konudaki boşluğu girmek amacıyla, temyiz yolu açık bırakılmıştır.

